

עין משפט
נר מצוה

קח:

אדמוֹן אומר ובי בשביל־ שאני זכר הפסדתי. אע"ג דאמר לקמן כל מקום שאמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמוֹן הלכה כמותו ומההוא פסקא פריך הש"ס לקמן אלמא דהכי הוי עיקר מ"מ אומר ר"ת דלית הלכתא כוותיה דהא סוגיא דגמרא דלא כוותיה לעיל בפרק נערה (דף מג. ושם) אמר ״ רבי אסי א"ר יוחנן עשו אלמנה אצל הצת כבת אצל אחין צנכסים מועטים אלמא סתם דבריו כרבנן ועוד דלעיל פ' הנושא (דף קג.) אמרי' יתומים שקדמו ומכרו צנכסים מועטים מה שמכרו מכרו וסתמא דהש"ס כרבנן דריש מי שמת (ב"ב דף קלט:) ואומר ר"ת דהיינו טעמא דאדמוֹן לאו לאיפלוגי אמלתא דחכמים אתא אלא מתמה דעלמא הוא ור"ג נמי דאמר דההיא רואה אני את דברי אדמוֹן לאו משום פסק דין אלא משום שיש ודאי לתמוהי':

אמר רבא דעסיק באוריייתא ירית. צתמיה מקשים מאי קמתמה רבא אין ה"ג כדאמר לעיל בפרק נערה (דף מט. ושם) מזהו לזון את הצנות וק"י לצנים דעוסקין בתורה ואר"ת דלא דמי דלעיל גבי מזהו יש מזהו לזון הצנים יותר מן הצנות אצל הכא שמת האז וירושמן קא שקלי מן התורה קא מתמה רבא אמילתיה דאדמוֹן דקא צעי למימר דכשיעסוק בצורה יטול ירושה ואס לא יעסוק לא יטלנה וי"מ דהכא מייירי צצנים גדולים ולהכי פריך מאן דעסיק כו' אצל לעיל מזהו לזון את הצנים צצנים קטנים מייירי משום דכולם עומדים לעסוק בתורה קאמר ק"י לצנים ולהכי לא פריך מאן דעסיק דכולם הן עומדים לעסוק בתורה:

שמע מינה מדרבנן טענו חטין ושעורים וכו'. תימה מאי

פריך לר"ג מדרבנן והלא איכא אדמוֹן דקאי כוותיה וכי תימא משום דרביס נינהו אדרבה אית לן למימר כדאדמוֹן דהלכתא כוותיה ואומר רבי דמכילהו פריך דמשמע דאדמוֹן מודה בחטין ושעורים דמיפטר מדלא נקט חטין ושעורים אלא נקט כדי י' (וין ושמן) דכרימוֹן בקליפתו דמי כדצעי למימר לקמן רב שימי בר אשי שאינו יודע גמרא אמאי הוי נקיט האי לישנא דכדי שמן ומיהו לאחר שידע דאיכא לאפלוגיהו ציש צלשון הזה לשון קנקנים פריך איפכא נימא תיהוי תיובתא דרב חייא בר אבא ופאילו הכי משיגי נעשה כמי שטענו רימוֹן בקליפתו: **אי** הכי מ"מ דאדמוֹן. תימה מאי קא קשיא ליה הא אשכחן ר"ג דאית ליה האי סברא דמיחייב צטען לו חטין והודה לו בשעורים דמתנן בפ' שבוות דהיינין (שבוות נח: ושם) ונראה דה"ק אי הכי מ"ט דאדמוֹן אליצא דר"ג דהא צענין למימר דלהוי אדמוֹן כרב נחמן דכוותיה ק"ל ור"ג דוקא צטענו חטין ושעורים והודה לו בלאחר מהן מיחייב אצל טענו חטין והודה לו בשעורין פטור: **הפוסק** מעות לחתנו. מוקי לה צירושלמי כשפסק במעמדה אצל לא פסק במעמדה אפי' רבנן מודו והשתא אתי שפיר הא דאמר בגמרא כופין למאן אלימא כופין לאכ איפכא איצעי ליה למימר הואיל ופסק במעמדה הוי תנאי גדולה תנאי ותנאי קטנה לאו כלום ומסיק כופין לבעל ליתן את הגט לקטנה משום דלאו תנאה אצל גדולה הואיל ובמעמדה התנה הרי הוא כמו שהיא עצמה התנית:

שני דייני פרק שלשה עשר כתובות

כיסופא מי לית ליה. דקא מיכסיף מן המלוה תמיד. הלכך אי רבנן היא דאמרי דלענין חוב לזה ע"מ לפרוע ופרע חבירו בשצילו חייב לשלם וגבי מודר הנאה מחילה היא ואסרי כי לזה ע"מ שלא לפרוע נמי הנאה היא ומחילה מחיל גביה ואסרי אלא חנן היא וצין בחוב העומד לפרוע צין צעומד שלא לפרוע

לית ליה גביה מידי ולאו מחילה היא ואע"ג דסלקיה מפרעון ומכיסופא: **בתנאי' נכסים מועטין**. מפרש בצצא בתרא^א שאין צהן פרנסת שנים עשר חדש לזכרים ולנקבות: **הצננס יוונו והצנים ישאלו על הפתחים**. תקנת חכמים היא: **הפסדמי**. צתמיה: **גב' מאי קאמר**. אס בשציל שאני זכר הפסדמי משמע אס בשציל שאני זכר וכמי יפה הפסדמי ומהו יפוי כחו: **בתנאי' והודה לו צקנקנים**. רקיס צלא שמן: **גב' צטוענו מדה**. לא תצע ממנו קנקנים אלא שמן הפקדמי אללך ומאי כדי שמן דקתני מתנאי' מדה מלא עשרה כדי שמן דהוי ליה טענו חטים והודה לו בשעורים: **צנורך**. צור שלפני הצד: **קנקנים לא טעין ליה**. וכי הודה לו צקנקנים לאו הודאה היא: **כדים מלאים**. כדים ושמן משמעי: **עשרה כדי שמן**. ולא אמר מלאים: **יש צלשון הזה לשון קנקנים**. כיון דלא אמר ליה מלא עשרה אין זה טוענו מדה אלא עשרה כדים מלאים והזה ליה טענו חטים ושעורים: **אלא טעמא כו'**. לשון קושיא הוא לאותובי למאן דאמר פטור דדוקיא דמתנאי' כרב נחמן מדקתני הטוען את חבירו כדי שמן ולא קתני כדים מלאים שמן שמעינן מינה דמשום דאין צלשון הזה לשון קנקנים פטרי רבנן הא אס תצעו שניהם חייב: **נעשה כמי שצטענו רימוֹן בקליפתו**. לא דמו כדים ושמן לחטים ושעורים דכולי חדא מילתא הוא וממין הטענה הוא: **שמן**. צלא קנקנים מנטרי צצור: **אלא כמאי עסקי' כו'**. אלא לא תימא כמו שטענו רימוֹן אלא ר' חייא מוקי למתניתין כגון שהודה במקצת קנקנים ומקלמס כפר בדקנקנים גופייהו איכא כפייה והודהו ואי יש צלשון התציעה לשון קנקנים מיחייב עלייהו שצוה ושצוה דשמן דקא מחייב אדמוֹן משום גלגול היא דקסבר יש צלשון התציעה לשון קנקנים: **בתנאי' ופשע לו אס הרגל**. לשון ציוין הוא ואמר נושא שאינו חש לדבריו טול מיט שעל גבי רגלי. ב! ואני שמעתי תלה אחתי על עץ ואין לי מה ליתן: **גב' צמה**

ו' חייא בר אבא א"ר יוחנן ואמר טענו חטים ושעורין והודה לו באחד מהן פטור את רב פפא דהוא בתרא סבירא ליה כרב נחמן והלכתא כוותיה כדכתבינן בפרק שבוות דהיינין: **בתנאי'** הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל

כתובות

(א) צ"ב קלט: (ב) שם קמ: (ג) שבוות נח: (ד) (כ"ק לה: צ"מ ה. ודף ק:) שבוות מ. ה. [שבוות מ. ה. (1) ודף קלט: (1) צ"ל ר' אבא א"ר יוסי, (ח) וועי' היטב מוס' צ"ב קלט: קד"ה אמר ר"ג רואה אני, (ט) צ"ל שמן.]

הגהות הב"ח

(א) גב' מי לית ליה לישנא אחריןא התם נמי אית ליה:

מוסף רש"י

והבנות נזונות. מוטות ופרנסת משאין עד דמתגבין אן עד דמתקני לנזבין דמתנן במוטות (רשב"ם ב"ב קלט: ועי' לעיל ג.) בשביל שאני זכר והפסדתי, צתמיה, אלא לא אספד ומיזנס יחד (ב"ב שם.) מאי קאמר. מאי יפוי כח יש לזכר ממוזות נקנסו אחר זימנ מנקבא, דקאמר בשציל שאני זכר וזכותי גדול הפסדמי (שם קס.). מאן דרסיק בתורה הוא דריות. כלומר מי שיש לו שני צנים אחד עוסק בתורה ואחד אינו עוסק, וכי לאכ וזימנ צירושמו בשציל שאינו עוסק (שם). וראוי לירש בבכבים מרובין. שאני יומם הכל פאילו מאה מנה ואין לנקבא כי אס מוזות (שם). כדי שמן. כדים מלאים שמן. והודה בקנקנים. הכדים שכן כידו צלא שמן (שבוות נח.).

תוספות ר"ר' (המשך) וחכ"א אין ההודאה ממין הטענה אמר ר"ג רואה אני את דברי אדמוֹן שי"מ טענו חטין ושעורין והודה לו בא' מהן חייב פ"י כי הוא טוענו על השמן ועל ההקנקנים והוא הודה לו על ההקנקנים בלבד אמר רב יהודה אמר שמואל בטוענו מדה פ"י שאמר לו עשרה כדי שמן שטענו שמן ולא קנקנים אי הכי מי"ט דאדמוֹן אלא אמר רבא דר"ע היכא דטוענו ואמר לו מלא עשרה כדי שמן יש לי אצלך שמן קטען ליה קנקנים לא טען ליה ואי הודה לו בקנקנים פטור עשרה כדים מלאים כי פליגי היכי דאמר לי עשרה כדי שמן יש לי אצלך אדמוֹן סבר יש בלשון הזה לשון קנקנים והלכך כי הודה בקנקנים חייב והיכא דטענו חטין ושעורין והודה לו באחד מהן חייב כרב נחמן אמר שמואל ואע"ג דפליגי עליה

תשצ

ו' חייא בר אבא א"ר יוחנן ואמר טענו חטים ושעורין והודה לו באחד מהן פטור את רב פפא דהוא בתרא סבירא ליה כרב נחמן והלכתא כוותיה כדכתבינן בפרק שבוות דהיינין: **בתנאי'** הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל

מסורת הש"ס